

Projekt

z dnia 5 lutego 2024 r.
Zatwierdzony przez Wójta Jemielnicy

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY JEMIELNICA**

z dnia 2024 r.

w sprawie Programu Wspierania Rodziny w Gminie Jemielnica na lata 2024 – 2026

Na podstawie art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2023 r., poz. 1426 i poz. 1429) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Program Wspierania Rodziny w Gminie Jemielnica na lata 2024 – 2026 stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Jemielnicy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Norbert Jaskóła

Załącznik do uchwały Nr
Rady Gminy Jemielnica
z dnia 2024 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2024-2026

Jemielnica, styczeń 2024 r.

WSTĘP

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024-2026 zwany dalej „Programem” opracowany został w związku z wygaśnięciem programu na lata 2021-2023 wdrożonego na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023r., poz.1429 z późn. zm.). Podstawowym założeniem Programu jest stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodzin biologicznych oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnieniu obowiązków opiekuńczo- wychowawczych.

W myśl ww. ustawy na jednostki samorządu terytorialnego nałożony został obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami samorządowymi.

Zgodnie z art. 176 cytowanej ustawy działania realizowane przez samorząd gminny to:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) kosztów szkoleń dla rodzin wspierających,
 - b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

DIAGNOZA

Analizując lata 2021-2023 wynika, iż liczba rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wyniosła łącznie 705 rodzin tj. 1 229 osób w rodzinie. Zauważalna jest tendencja spadkowa. W roku 2023 pomocą materialną i socjalną objęto o 60 rodzin mniej niż w 2021r. Udział rodzin objętych pomocą w rodzinach niepełnych oraz wielodzietnych jest coraz mniejsza. W roku 2023 liczba rodzin z dziećmi do 18 r. ż. wyniosła 24 rodziny z kolei w 2021 roku wyniosła 48 osób.

Tabela Nr 1.

Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jemielnicy

Rok	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Liczba rodzin	277	211	217
Liczba osób w rodzinie	529	345	355

Tabela Nr 2.

Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jemielnicy

Rodziny	Liczba rodzin w:		
	2021 r.	2022 r.	2023 r.
z dziećmi do 18 r. ż	48	21	24
wielodzietne	19	11	11
Niepełne	9	9	7

Poniższa tabela przedstawia powody przyznania pomocy przez GOPS w Jemielnicy. Z danych wynika, że głównym powodem przyznawania pomocy ze strony ośrodka w latach 2021-2023 była długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność.

Tabela Nr 3.

Główne powody przyznania pomocy w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jemielnicy

2021	2022	2023
długotrwała lub ciężka choroba	długotrwała lub ciężka choroba	długotrwała lub ciężka choroba
niepełnosprawność	ubóstwo	niepełnosprawność

bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	niepełnosprawność	bezrobocie
ubóstwo	bezrobocie	ubóstwo
bezrobocie	bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego
alkoholizm	alkoholizm	alkoholizm

Analizując poniższe dane wynika, że liczba rodzin którym udzielone jest wsparcie w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w postaci przydzielenia asystenta rodziny zmniejszyło się w 2023r. o 2 rodziny w stosunku do 2022 roku. W Ośrodku zatrudniony jest jeden asystent rodziny współpracujący z rodzinami, które nie potrafią samodzielnie pokonywać trudności życiowych, zwłaszcza tych które dotyczą opieki i wychowania dzieci.

Tabela Nr 4.

Liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta rodziny

Rok	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Liczba rodzin	9	14	12
Liczba dzieci w rodzinach	22	33	31

Analizując dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Jemielnicy dotyczące wypłat świadczenia wychowawczego możemy zauważyć, że w stosunku do lat ubiegłych zmniejszyła się liczba rodzin korzystających z ww. pomocy. Znaczący spadek zaobserwowano w 2023 r. w związku z przejściem przez ZUS świadczenia wychowawczego 500 plus.

Tabela Nr 5.

Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego

Rok	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Liczba rodzin	721	661	4
Liczba świadczeń	13 781	5 864	82

Kwota w zł.	6 844 353,45	2 917 497,40	41 000,00
-------------	--------------	--------------	-----------

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównywanie szans rozwojowych jest edukacja przedszkolna. Dla dzieci, których rozwój przebiega nieharmonijnie lub z opóźnieniem, wychowanie przedszkolne jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej, funkcjonalnej i społecznej.

1. Opieką żłobkową w Gminie Jemielnica objętych było 32 dzieci (stan na dzień 30 września 2023r.).
2. Przedszkolach i ochronce objętych opieką było 273 dzieci w wieku od 3 do 6 lat. Opiekę przedszkolną zapewnia Przedszkole w Piotrówce oraz Przedszkole w Jemielnicy wraz z 4 oddziałami zamiejscowymi (stan na dzień 30 września 2023).
 - 1) Publiczne Przedszkole w Jemielnicy – 127
 - 2) Oddział w Barucie – 15
 - 3) Oddział w Gąsiorowicach – 23
 - 4) Oddział w Centawie – 18
 - 5) Oddział w Łaziskach – 20
 - 6) Publiczne Przedszkole w Piotrówce – 25

Edukacja szkolna w Gminie Jemielnica realizowana była w 2 szkołach podstawowych - objęła łącznie 561 uczniów (stan na dzień 30 września 2023r.). Dodatkowo dzieci z rodzin będących pod opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jemielnicy objętych jest pomocą w formie dożywiania w ramach rządowego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2021-2023. Z tej formy pomocy skorzystało w latach 2021-2023 -78 dzieci. Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną.

Obecnie Gmina Jemielnica współfinansuje koszty pobytu trójki dzieci w rodzinach zastępczych, gdzie rodzicom trwale lub czasowo została im ograniczona władza rodzicielska. Matka dwójki dzieci zobligowała się do współpracy z asystentem rodziny, gdyż chce odzyskać prawa rodzicielskie.

Tabela Nr 6.

Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej wg. stanu na dzień 31.12.2023 r.

Rodzaj pieczy zastępczej	ogółem, w tym:	2021	2022	2023
Rodziny zastępcze	11	5	3	3
Domy dziecka/placówki	0	0	0	0

ZASOBY

1. Instytucje i organizacje realizujące zadania mieszczące się w zakresie wspierania rodziny oraz pełniące funkcje wspierające:
 - 1) Urząd Gminy Jemielnica
 - 2) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jemielnicy
 - 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jemielnicy
 - 4) Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Jemielnicy
 - 5) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Jemielnicy
 - 6) Placówki Oświatowe z terenu Gminy Jemielnica
 - 7) Świetlice wiejskie, środowiskowe
2. Instytucje i organizacje z poza terenu Gminy Jemielnica:
 - 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelcach Opolskich
 - 2) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Strzelcach Opolskich
 - 3) Komisariat Policji w Zawadzkiem
 - 4) Powiatowy Urząd Pracy w Strzelcach Opolskich
 - 5) Kuratorzy sądowi i społeczni Sądu Rejonowego w Strzelcach Opolskich
 - 6) Organizacje pozarządowe

CELE PROGRAMU

Cel główny – stworzenie spójnego systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cele szczegółowe:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny i wzrostu kompetencji rodzicielskich.
2. Wspieranie i interdyscyplinarna pomoc dla rodzin dysfunkcyjnych.
3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej gmina winna zapewnić wsparcie poprzez realizację powyższych celów, polegających w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego,
- 2) wzmocnieniu roli funkcji rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- 3) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- 4) pomocy w integracji rodziny
- 5) przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu rodziny,
- 6) dążeniu do reintegracji rodziny.

ZADANIA REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU

1. Podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny i wzrostu kompetencji rodzicielskich.

Zadania	Realizatorzy Partnerzy	Planowany termin realizacji
Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemem opiekuńczo-wychowawczym polegająca m.in. na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym	GOPS, SZKOŁY	2024-2026
Rozbudowa poradnictwa rodzinnego oraz profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od alkoholu i od innych środków psychoaktywnych	GOPS, GKRPA	2024-2026
Promocja i realizacja programów profilaktycznych, terapeutycznych, psycho-edukacyjnych, skierowanych do rodzin i dzieci	GOPS, GKRPA, SZKOŁY, PRZEDSZKOLA	2024-2026
Zapewnienie rodzin z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych pomocy w formie asystenta rodziny	GOPS- SZKOŁY	2024-2026
Działania korekcyjno- edukacyjne mające na celu ograniczenie przemocy w rodzinie skierowane do potencjalnych sprawców przemocy w rodzinie	GOPS, SZKOŁY	2024-2026
Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwój placówek wsparcia dziennego oraz poprzez sport, rekreacje i kulturę	GOPS, GKRPA	2024-2026
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży	GOPS, GKRPA	2024-2026

2. Wspieranie i interdyscyplinarna pomoc dla rodzin dysfunkcyjnych.

Zadania	Realizatorzy Partnerzy	Planowany termin realizacji
Świadczenia pomocy społecznej rodzinom, znajdującym się w trudnych warunkach materialnych	GOPS	2024-2026
Pomoc w dostępie dzieci z rodzin wielopokoleniowych do przedszkoli	GOPS, GZO	2024-2026
Realizacja programu "Posiłek w domu i w szkole"	GOPS, SZKOŁY	2024-2026
Udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy materialnej o charakterze socjalnym	GOPS, SZKOŁY	2024-2026
Realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych- Karta Dużej Rodziny	GOPS	2024-2026
Zapewnienie pomocy żywieniowej dla rodzin wymagających wsparcia - Bank Żywności	GOPS, BANK ŻYWNOŚCI	2024-2026

3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Zadania	Realizatorzy Partnerzy	Planowany termin realizacji
Zapewnienie opieki rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych przez asystenta rodziny	GOPS	2024-2026
Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej	GOPS, GZI , GKRPA	2024-2026
Kierowanie rodziców do placówek zajmujących się wspieraniem rodziny	GOPS, PCPR	2024-2026
Działania zmierzające do powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej	GOPS, GZI , GKRPA	2024-2026
Zabezpieczenie środków na potrzeby dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo- wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo- wychowawczej	GOPS	2024-2026

OKREŚLENIE SPODZIEWANYCH REZULTATÓW

1. Poprawienie funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo- wychowawczymi poprzez zrealizowanie celów głównych i celów szczegółowych
2. Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży
3. Przeciwdziałanie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej
4. Umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny biologicznej
5. Podniesienie jakości usług świadczonych przez jednostki zaangażowane w Program
6. Gromadzenie danych na temat działań podejmowanych na rzecz opieki nad dzieckiem i rodziną
7. Poprawa sytuacji dziecka w środowisku szkolnym
8. Zmiana postaw społecznych
9. Zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych
10. Ograniczanie zjawiska wykluczenia społecznego.

FINANSOWANIE PROGRAMU

Finansowanie 3 - letniego Gminnego Programu Wspierania Rodzinny na lata 2024-2026 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Jemielnica zaplanowanych na dany rok budżetowy w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jemielnicy, dotacji budżetu państwa, środków pochodzących ze zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz środków pozabudżetowych.

MONITORING

Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrażaniu programu jest jego monitorowanie i ocena realizacji. Monitoring programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie bieżących działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań i rozwijanie programu.

Ocena poszczególnych działań odbywać się będzie na podstawie corocznej analizy realizacji założeń programu. Ocena, która zostanie przeprowadzona po zakończeniu realizacji programu, pozwoli określić wszystkie uzyskane efekty oraz wskazać, które ułatwiły bądź utrudniały jego realizację.

EWALUACJA PROGRAMU

Miejscem realizacji programu jest obszar gminy Jemielnica. Koordynatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jemielnicy. Program ma charakter otwarty, będzie podlegał ewaluacji zależności od pojawiających się potrzeb.

Ewaluacja programu będzie oparta na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych pozyskanych przez GOPS, GKRPA, Policję, Szkoły, PCPR.

Wskaźniki osiągnięcia poszczególnych celów:

1. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej.
2. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli
3. Liczba dzieci korzystających z pomocy w formie dożywiania
4. Liczba udzielonych stypendiów szkolnych o charakterze socjalnych
5. Liczba rodzin z problemami opiekuńczo- wychowawczym i objętych współpracą asystenta rodziny oraz objętych pracą socjalną
6. Liczba rodzin, które skorzystały ze specjalistycznego poradnictwa.

PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Jemielnica na lata 2024-2026 zakłada tworzenie odpowiednich warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin, a w szczególności dzieci wpływając na poprawę jakości i stylu ich życia. Wsparcie rodzin będzie miało charakter profilaktyczny. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego trybu życia co daje możliwość zwiększenia szansy na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku. Istotnym elementem w zakresie realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest włączenie instytucji, placówek i organizacji w działania wspierające dla dzieci i rodzin w celu ograniczenia tworzenia się patologii społecznej oraz stworzenia skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.